

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Beata Woźniak

Sędziowie: Rafał Kubiak

Anna Kulczewska-Garcia

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2021 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.

przeciwko T. D.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Trzciance

z dnia 15 października 2020 roku

sygn. akt I C 621/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

A. obniża zasądzoną w punkcie 1. kwotę do 45.580,74 zł (czterdzieści pięć tysięcy pięćset osiemdziesiąt złotych i siedemdziesiąt cztery grosze),

B. określone w punkcie 1 a. odsetki zasądza od umniejszonej kwoty 32.328,39 zł,

C. określone w punkcie 1 b. odsetki zasądza od umniejszonej kwoty 9.799,65 zł,

D. określone w punkcie 1 c. odsetki zasądza od umniejszonej kwoty 3.452,70 zł,

oddalając powództwo w pozostałym zakresie,

E. w punkcie 2. kosztami procesu (poza określonymi w punkcie 4) obciąża pozwaną w 82% a powoda w 18% i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 6.730,56 zł

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.214 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej,

IV. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 502,38 zł z tytułu części opłaty od apelacji od uiszczenia której pozwana była zwolniona,

V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Trzciance na rzecz adwokata M. S. kwotę 2.214 zł brutto z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu apelacyjnym.

Rafał Kubiak Beata Woźniak Anna Kulczewska-Garcia

UZASADNIENIE

Zaskarżonym **wyrokiem** Sąd Rejonowy w Trzciance:

1. zasądził od pozwanej T. D. na rzecz powoda (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. kwotę 55 812,98 zł wraz z odsetkami:

a) umownymi w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 35 695,70 zł od dnia 29.08.2017 roku do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że odsetki te nie mogą w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych w art. 481 §2' k.c.,

b) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 16 206,38 zł od dnia 04.09.2017r. do dnia zapłaty,

c) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 3 849,22 zł od dnia 04.09.2017r. do dnia zapłaty,

2. kosztami procesu obciążył pozwaną i z tego tytułu zasądził od niej na rzecz powoda kwotę 8.251,84 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 5.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Trzciance na rzecz adwokata M. S. kwotę 4.428,00 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu,

4. kosztami opinii biegłego obciążył Skarb Państwa.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodziła się pozwana wnosząc **apelację** i zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

- przepisu art. 75c ust. 1,2,3 ustawy z dnia 29.08.1997 Prawo bankowe poprzez jego niezastosowanie,

- przepisu art. 118 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że roszczenie nie jest przedawnione, nawet w części,

- art. 509 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że doszło do zakupu wierzytelności dochodzonej przedmiotową umową,

- art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie odsetek umownych pomimo, że umowa została wypowiedziana.

Ewentualnie, w przypadku nieuznania powyższego apelująca zarzuciła Sądowi Rejonowemu:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na błędnych założeniach, że powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. zakupił od (...) Bank Spółka Akcyjna wierzytelność dochodzoną niniejszym pozwem, jak też, że J. D. zawarła z bankiem umowę pożyczki, że podpis pod umową złożyła J. D., że opinia biegłego jest wyczerpująca i dowodzi tej okoliczności,

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie ich oceny w sposób niewszerechny i sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie za w pełni udowodnione roszczenie powoda, pomimo istniejących wątpliwości i w sposób powodujący wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego

rozumowania i doświadczeniem życiowym, czyli uznania iż J. D. będąc w podeszłym wieku, żyjąc bez potrzeby nadmiernych wydatków zdecydowała się na wzięcie kredytu nie mając możliwości jego sfinansowania, podając nieprawdziwe dane co do swojego wynagrodzenia, jak też podpisała umowę w miejscowości odległej nigdy tam nie będąc,

- naruszenie przepisu § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku poprzez zasądzenie na rzecz adwokat M. S. kwoty 4428 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, to jest poniżej opłaty minimalnej.

Mając na względzie wskazane zarzuty, pozwana wniosła o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, jak też zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa pełnomocnika z urzędu, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej i to w kwocie 5400 zł, ewentualnie zasądzenie tej kwoty od Skarbu Państwa, a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania w drugiej instancji, jak też od powoda kosztów zastępstwa pełnomocnika pozwanej z urzędu, według norm przepisanych, ewentualnych zasądzenie tej kwoty od Skarbu Państwa, albowiem koszty te nie zostały uiszczone, ani w całości, ani w części. Ewentualnie o uchylenie przedmiotowego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W **odpowiedzi na apelację** powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części.

Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, dokonując częściowo ich odmiennej oceny prawnej.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazuje, że wbrew twierdzeniom apelującej Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 75c ustawy prawo bankowe. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W wezwaniu, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Nadto bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Przedstawiona w tym zakresie przez pozwaną argumentacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Z analizy akt sprawy wynika, że pismem z dnia 25 maja 2017 roku powód wypowiedział zawartą przez strony umowę pożyczki. Korespondencję zawierającą powyższy dokument pozwana otrzymała w dniu 29 maja 2017 roku. Następnie wobec braku reakcji ze strony pozwanej powód ponownie skierował do niej ostateczne wezwanie do zapłaty w piśmie z dnia 25 lipca 2017 roku. W treści pisma, bank poinformował pozwaną o możliwości cofnięcia wypowiedzenia, w przypadku zapłaty zaległych oraz bieżącej raty pożyczki. Pozwana pomimo takiej informacji pozostała bezczynna i nie podjęła próby kontaktu z pracownikami banku. Całość kwoty wynikającej z umowy pożyczki stała się zatem wymagalna.

Niemniej jednak mając, na uwadze dalszą argumentację przedstawioną w apelacji należało stwierdzić, że Sąd Rejonowy błędnie nie zweryfikował, czy w niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia chociażby części roszczenia. Niewątpliwie pozwana w niniejszej sprawie występowała jako konsument w rozumieniu przepisu art. 22¹ k.c. W związku z tym, należy podkreślić, że w sprawach konsumenckich, istotne zmiany wprowadziła ustawa z 13.4.2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Ustawodawca dodał po art. 117 § 2 k.c. nowy § 2¹, zgodnie z którym po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Przepis ten wprowadził odrębne reguły odnoszące się do przedawnienia roszczeń przysługujących przeciwko konsumentom. Wywołanie skutku w postaci braku możliwości domagania się zaspokojenia

roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi wynika z samego upływu terminu przedawnienia, a więc bez konieczności skorzystania z uprawnienia do zgłaszania tego zarzutu. Z kolei zasady obliczania terminu przedawnienia zostały określone w art. 118 k.c. i tak jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Przy czym do zastosowania trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 118 k.c. nie jest wymagane, aby obie strony stosunku prawnego, z którego wywodzi się roszczenie majątkowe, prowadziły działalność gospodarczą. Wystarczy, że działalność gospodarczą prowadzi tylko strona dochodząca roszczenia, które wiąże się z tą działalnością (tak: wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 2 kwietnia 2008 r. III CSK 302/07).

Wobec powyższego, Sąd I instancji z urzędu winien dokonać oceny wymagalności zgłoszonego przez powoda roszczenia, by móc ocenić czy roszczenie nie jest przedawnione.

Sąd Okręgowy nie ma wątpliwości, że w niniejszej sprawie umowa pożyczki zawarta przez strony została skutecznie rozwiązana przez powoda pismem z dnia 25 lipca 2017 roku - odebrany przez pozwaną w dniu 29 maja 2017 roku, z zachowaniem okresu wypowiedzenia, zatem roszczenie stało się wymagalne 20 lipca 2017 roku.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 grudnia 2016 r. (I PK 297/15) wyraził pogląd – podzielany przez Sąd II instancji -, że „ w świetle art. 723 k.c. dopuszczalne jest – podobnie jak w przypadku wszystkich świadczeń jednorazowych podzielnych – oznaczenie przez strony umowy zwrotu przedmiotu pożyczki zarówno przez wykonanie zobowiązania w całości, jak i sukcesywnie w częściach (ratach). O chwili, w której przedmiot pożyczki powinien być zwrócony, przesądza zatem w pierwszej kolejności treść umowy. W wypadku, gdy zwrot przedmiotu pożyczki oznaczony został przez strony umowy w częściach (ratach), to staje się on wymagalny z upływem terminów ustalonych dla poszczególnych rat, chyba że w umowie postanowiono inaczej.”

Powództwo w niniejszej sprawie wytoczono w dniu 31 października 2017 roku. A zatem mając na względzie treść łączącej strony umowy pożyczki oraz wcześniej powołane przepisy, można stwierdzić, że powód mógłby domagać się jedynie nieprzedawnionej części żądanej kwoty obejmującej raty od 1 stycznia 2015 roku, albowiem kwoty wynikające z braku spłaty wcześniejszych rat uległy przedawnieniu. Ostatnia rata została zapłacona przez J. D. w dniu 2 kwietnia 2013 roku (k. 132), zatem w dniu kiedy roszczenie stało się wymagalne przedawniły się raty od 2 maja 2013 roku do 1 lipca 2014 roku. W związku z tym powód mógł się domagać jedynie kwoty 32.328,39 zł z tytułu zapłaty kapitału, 9.799,65 zł z tytułu odsetek umownych, 3.452,70 zł z tytułu odsetek karnych, a więc łącznie 45.580,74 zł.

Nietrafne okazały się zarzuty dotyczące cesji wierzytelności wynikającej z przedmiotowej umowy pożyczki. Podkreślić należy, że pełnomocnik pozwanej zobowiązany do zajęcia stanowiska w sprawie przelewu wierzytelności w piśmie z dnia 29 kwietnia 2019 roku (k. 249) wskazała, że pozwana nie sprzeciwia się wstąpieniu (...) Ns Fiz z siedzibą w W. do procesy na miejsce zbywcy zgodnie z art. 192 pkt 3 k.p.c. W dalszym toku postępowania pozwana nie kwestionowała skuteczności przelewu wierzytelności, pomimo tego, że trwało ono jeszcze ponad rok. Dopiero na etapie apelacji pozwana poddała pod wątpliwość prawidłowość dokonania przelewu wierzytelności co w ocenie Sądu Okręgowego należy uznać jako twierdzenie spóźnione. Ponadto z dokumentów przedłożonych przez powoda jasno, wynika, że nabył on od pierwotnego wierzyciela wierzytelność przeciwko pozwanej (§ 9 umowy przelewu wierzytelności k. 228).

Wobec rozważenia wyżej wskazanych zarzutów i częściowo przychylenia się do nich, Sąd Okręgowy nie pochyłał się już nad zarzutami ewentualnymi zgłoszonymi w dalszej części apelacji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie I A,B,C,D sentencji obniżając zasądzoną przez Sąd Rejonowy kwotę o sumę części składowych poszczególnych rat, które uległy przedawnieniu.

W związku z powyższym zmiany wymagało również rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem I instancji o czym orzeczono w punkcie I E. Powód wygrał sprawę w 82 %, a pozwana w 18 %. Powód w toku postępowania

przed Sądem Rejonowym uiścił opłatę od pozwu 2.791 zł, poniósł koszt wynagrodzenia pełnomocnika 5.400 zł oraz uiścił opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, łącznie 8.208 zł. Na koszty pozwanej złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu w kwocie 3.600 zł + VAT tj. łącznie 4.428 zł. Pozwana powinna ponieść 82% kosztów, a zatem winna zwrócić powodowi kwotę 6.730,56 zł.

W pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., z przyczyn wskazanych powyżej, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie II sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z wynikiem sprawy. Pozwana wygrała postępowanie apelacyjne w 18 %. Na koszty powoda w postępowaniu apelacyjnym złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 2.700 zł ustalone w oparciu o § 2 ust. 6 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie, które w 82 % winna zapłacić pozwana, w związku z tym orzeczono jak w punkcie III.

W związku z tym, że pozwana była zwolniona z obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji i wygrała sprawę w 18%, a opłata od apelacji wynosiła 2.791 zł nakazano ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 502,38 zł z tytułu części opłaty od apelacji od uiszczenia której pozwana była zwolniona.

Nadto pozwana była reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, w związku z czym w punkcie V orzeczono o jego wynagrodzeniu, ustalając je na podstawie przepisu § 8 ust. 6 w zw. z § 16 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu powiększone zgodnie z treścią § 4 ust 3 w/w rozporządzenia o podatek VAT.

Rafał Kubiak Beata Woźniak Anna Kulczewska-Garcia